

ROERKERKNIEUWS - Goede Week

editie 196 (25 maart 2024) – www.roerkerken.nl

Inleiding

Op 25 maart is het vier jaar geleden dat de eerste editie van Roerkerknieuws verscheen. Dat had alles te maken met de coronacrisis die toen net om zich heen had gegrepen en ons sindsdien ook nog een hele poos in zijn greep zou houden. Een crisis waar we als Kerk en maatschappij niet helemaal zonder kleerscheuren zijn doorgekomen. De Coronacrisis heeft de leegloop van onze kerken versneld. Daarmee neemt niet alleen het draagvlak van onze parochies af, maar komt ook de zichtbaarheid van de Kerk in onze samenleving onder druk te staan. Met name zal dit de komende jaren concreet en tastbaar worden in het afstoten en herbestemmen van de vele kerken die gelukkig nog altijd zo vanzelfsprekend zijn dat we ons ons dorp eigenlijk niet zonder dat gebouw kunnen voorstellen. Een kerk is echter meer dan een gebouw, een Godshuis, een plaats waar de geloofsgemeenschap samenkomt om ons katholieke geloof met elkaar te delen en te vieren om het vandaar uit in de maatschappij uit te dragen en in het leven van alle dag te beleven. De herbestemming van zo'n gebouw is en blijft een 'verlegenheidsoplossing': een gemeenschap die haar kerk niet kwijt wil, maar toch ook niet meer wil gebruiken waar ze eigenlijk voor bedoeld is ...

Zilveren bisschopjubileum Mgr. de Jong (7 april)

"Mensen bij Jezus brengen en Jezus bij de mensen brengen". Dat ziet Mgr. Everard de Jong als zijn belangrijkste taak als hulpbisschop. In een recent interview in bisdomblad 'De Sleutel' blikt Mgr. De Jong terug op de afgelopen 25 jaar. De hulpbisschop vertelt dat hij indertijd totaal verrast was door zijn benoeming en dat hij in het begin ook heeft moeten zoeken naar zijn plek binnen de organisatie. Tegelijk zegt hij trots te zijn op wat hij op het gebied van jongerenpastoraat en catechese heeft kunnen doen. Maar hij blijft ook realistisch: "Ik voel me bevoorrecht, maar vraag me ook wel eens af: wie heb ik nu eigenlijk geholpen zich te bekeren?" De toekomst van de Kerk ligt volgens Mgr. De Jong in kleine gemeenschappen en bewegingen. "Dat moeten wel naar buiten tredende bewegingen zijn, geen groeperingen die zich in zichzelf opsluiten. De Kerk moet de maatschappij in", aldus de jubileren hulpbisschop. Mgr. Everard de Jong viert zijn jubileum op zondag 7 april a.s. (Beloken Pasen). Die middag is er om 14.30 uur een pontificale eucharistieviering in de kathedraal in Roermond met medewerking van een militaire kapel en het koor de Zangers van Sint-Frans uit Venray. Aansluitend is er gelegenheid de bisschop te feliciteren tijdens een receptie in TheaterHotel de Oranjerie in Roermond. Een groot aantal maatschappelijke organisaties, waarmee Mgr. De Jong vanuit zijn taken bij het bisdom of vanuit zijn landelijke portefeuilles contacten mee onderhoudt, is uitgenodigd. Vanwege zijn rol als legerbisschop zal ook een groot aantal militairen bij de jubileumviering aanwezig zijn. Bisschop Jan Hendriks van Haarlem zal tijdens de viering de predicatie verzorgen, terwijl ook gouverneur Emile Roemer het woord zal voeren. Mgr. De Jong heeft aangegeven bij gelegenheid van zijn jubileum geen persoonlijke cadeaus te willen ontvangen. Wie toch iets wil geven, kan een gift doen voor twee projecten: (1) Het werk van de zusters Mary Queen of Heaven Missionaries (IBAN: NL11 RABO 0144 1014 08 van Missiebureau Roermond ovv 'Jubileumgift Mgr. De Jong'; en (2) het Edith Steincentrum voor geloof en wetenschap in Maastricht (IBAN: NL 58 RABO 0352 2307 46 van de St. Antonius van Paduaparochie te Maastricht ovv 'Centrum Edith Stein'.

De Posterse Ouden- en Nieuwenhof (I)

In Roerkerknieuws 152 kwamen we er al even over te spreken, over de aan de Heinsbergerweg in Posterholt gelegen Borgshof, in de negentiende eeuw eigendom van de familie Van Voorst tot Voorst, evenals in Roerkerknieuws 176, waar we schreven dat de Borgshof in 1615 werd aangekocht door gravin Anna van den Bergh (1579-1630) van kasteel Annendael. In een schepenbrief van Karken dd. 16 juni 1617 heet het dat Hendrik van den Bergh te kennen heeft gegeven, dat de gemeente Echt en Posterholt aan zijn zus, jonkvrouw Anna van den Bergh, heeft afgestaan alle recht op een stuk land in het Vorsterbroek, naast een beemd van de graven, behorende tot de Nieuwenhof, voorheen 'Hatenboer' of 'Bergsche hof' genoemd. Uit een akte gedateerd 25 januari 1617 blijkt dat het bij die hoeve om de Borgshof gaat: In die akte krijgt gravin Anna van den Bergh de vrijdom voor "*de hoeve het Hatendoer onder Annadaal, later Borgshof genaamd*" (Limburg's Jaarboek XII [1906] blz. 85, nrs. 8 en 9). De benaming 'Nieuwenhof' moet gezien worden als pendant van de aan de Akerstraat gelegen 'Oudenhof', die eveneens tot het goederencomplex van het voormalig kasteel Annendael behoorde (vgl. Jeu Veelen: *Grensbezoekers langs de Roer* [2018] blz.51). Die werd echter ook 'Hattenboer' genoemd, toen ze in 1514 door Herman vrijheer van Millendonck aan Gravin van Bergh werd verkocht: "*Hattenboer, thans Aldenhof, zoals die gelegen is in 't amt Montfort onder de jurisdictie van Echt*" (Limburg's Jaarboek VI). De naam Hatendoer klinkt natuurlijk bekend in de oren. Ten westen van Roermond, op een eiland in de Maas ligt ook een hoeve met die naam, terwijl in Sittard een zwembad luistert naar de naam 'Nieuw Hateboer'. Wat de naamverklaring betreft: het eerste lid 'hate-' laat zich afleiden van het Oudsaksische en Oudhoogduitse 'Hathu', dat 'strijd' betekende. Met het Oudengelse 'gehata' werd een 'vijand' aangeduid en het Middelhoogduitse 'Haz' had de betekenis van 'vijandig'. Het tweede lid '-boer' heeft kennelijk niet de betekenis van ons hedendaagse woord 'boer', landbouwer, maar stond daar taalkundig wel mee in verband. Het ging terug op het Middelnederlandse 'buur', het Oudsaksische, Oudhoogduitse en Oudengelse 'bûr', die 'vertrek, huis, schuur' betekenden. Ook ons woord 'buurt' bevat hetzelfde grondwoord. En dit laatste stond in verband met het werkwoord 'bouwen', dat in het Oudsaksisch, Oudhoogduits en Oudengels 'buan' luidde en 'wonen, bewonen' betekende (Codex Nederlands-Limburgse Toponiemen [2014] blz.650). Nu is het verleidelijk de 'Nieuwenhof alias Borgshof' met de huidige Borgshof aan de Heinsbergerweg te identificeren. Die geldt echter sinds 1653 een domeingod van het ambt Montfort. Dat had de volgende achtergrond. Tijdens de vredesonderhandelingen te Münster (die een einde maakten aan de zgn. 80-jarig oorlog) werd namelijk op 8 januari 1647 een overeenkomst gesloten tussen de koning van Spanje en prins Frederik Hendrik (1584-1647), waarin werd bepaald dat de koning aan de prins "*chateau, terre et seigneurie de Montfort*" zou overdragen, "*les seigneuries de Stevensweert, Oe et Lacq, la seigneurie de Middelaar en la dixme de Venraij*". Frederik Hendrik overleed kort daarna (14 maart 1647), en toen werd genoemde overeenkomst hernieuwd; de Spaanse koning deed aan (zijn zoon) prins Willem II (1626-1650) op 27 december 1647 de toezegging hem dezelfde rechten en goederen over te dragen als vastgelegd in de eerder dat jaar gesloten overeenkomst. Beide akkoorden werden in het vredesverdrag van Münster 'geconfirmeerd, voltrokken en geëxecuteerd'. De prins van Oranje zou heer van Montfort worden, terwijl de Spaanse koning de soevereiniteit over het gebied zou behouden. De heerlijkheid Montfort werd daarmee erfelijk bezit van het van het Huis van Oranje. Nadat bij de kinderloze dood van (stadhouder-koning) Willem III in 1702 de heerlijkheid Montfort aan de Pruisische koning was toegefallen, verkocht laatstgenoemde de heerlijkheid in 1769 aan standhouder prins Willem V (1748-1806) en zo zou

het tot aan de Franse tijd blijven. De overeenkomst van de Spaanse koning met Frederik Hendrik resp. Willem II was echter niet onomstreden geweest. Ook graaf Herman Frederik van den Bergh (1600-1669) – (stief-?)broer van voornoemde Anna van den Bergh van kasteel Annendael - maakte aanspraak op de heerlijkheid Montfort. Voor zijn verdiensten aan de koning van Spanje bewezen had zijn vader Hendrik van den Bergh (1573-1638) de heerlijkheid Montfort zelfs al in pand ontvangen. Om daaraan tegemoet te komen besloot men het totaal jaarlijks inkomen van 32.000 gulden uit de goederen, die de prins van Nassau van de koning zou krijgen aan te vullen met de Borgshof en andere in het ambt Montfort gelegen goederen, eigendom van de graaf. Deze werden dan ook op 17 augustus 1653 door graaf aan de prins overgedragen (Roebroek: *Het land van Montfort* [1967] blz. 118-126).

wordt vervolgd

personalia

Op zondagmiddag 17 maart j.l. werd (na de presentatiemis) in de St. Andreaskerk van Melick **Faye Ramakers** gedoopt, een van de aanstaande communicantjes uit die parochie.

Op dinsdagmorgen 19 maart j.l. deden we vanuit de Berger basiliek **Peter Paul Rudolph Maria (Peter) Teeuwen (1929-2024)** uit Tegelen uitgeleide, sinds 72 jaar echtgenoot van Angeline Hulshof en vader van Zr. M. Petra CRSS van priorij Thabor. Hij was commandeur in de Orde van het H. Graf van Jeruzalem, ridder in de orde van St. Sylvester en drager van het officierskruis, eerste luitenant der mariniers KMR b.d. De uitvaartmis, opgeluisterd door het St. Martinuskoor uit Venlo, werd gecelebreerd door em. pastoor Rolf Wagenaar uit Groningen, in concelebratie met pastoor Anu Antony uit Tegelen. Na de uitvaartmis werd hij in kleine kring te rusten gelegd in het familiegraf op de begraafplaats aldaar.

Op woensdagmorgen 20 maart j.l. vond in de St. Andreaskerk van Melick de uitvaartdienst plaats voor **Annie Engels-Gommans (1930-2024)**. Geboren en getogen in Panningen (Everlo), als oudste van een gezin met drie kinderen, maakte ze op jonge leeftijd de oorlogsjaren mee. Maar ook het vroegtijdig overlijden van haar moeder in 1949 liet haar niet onberoerd. Ze ging naar de Mulo in Heythuysen en naar de landbouwhuishoudschool in Posterholt, waar ze een mooie tijd beleefde (en er ook op 8 september 1952 het bezoek van koningin Juliana meemaakte) en contacten voor het leven opdeed. De weekenden bracht ze thuis in Panningen door en tijdens het uitgaan ontmoette ze de uit Helden afkomstige Jan Engels (1927-1998) met wie ze in 1957 trouwde. In verband met Jans werk in dienst van het Landbouwbelang betrokken ze een bovenwoning in Vlodrop. Ondanks het feit dat ze al getrouwd was en kinderen had bleef ze (op verzoek van de legendarische Mère Lucretia Molleman OSU) nog les geven, een bijzonderheid voor die tijd. Uiteindelijk vestigden ze zich in Melick, waar ze eerst nog even aan de Dr. Meuwissenstraat woonden om uiteindelijk aan de Margrietlaan neer te strijken. Toen de kinderen al wat groter waren, pakte ze ook haar werkzame leven weer op en gingen ze les geven aan de huishoudschool in Echt. Nadat de kinderen het ouderlijk nest hadden verlaten kwamen er kleinkinderen bij, die ze - ook woonden ze wat verder weg – toch vaker zag, was het niet hier, dan daar. Nadat ze beiden met werken gestopt waren gingen Annie en Jan graag met de caravan op vakantie. Helaas kwam Jan haar al in het voorjaar van 1998 te ontvallen. Hoewel haar dit zwaar viel bleef ze niet bij de pakken neerzitten en bleef ze tot het laatst toe haar leven op haar eigen wijze vorm en inhoud te geven. Toch nog onverwacht kwam er een einde aan haar lange en welbestede leven. Een ongelukkige val deed haar in het Roermondse ziekenhuis belandde,

waar ze vijf dagen later, op zaterdag 16 maart j.l. op 93-jarige leeftijd kwam te overlijden. Na de uitvaartdienst legden we haar bij haar man te rusten op de algemene begraafplaats.

Op zaterdag 23 maart j.l. vond in de St. Matthiaskerk van Posterholt de uitvaartdienst plaats voor **Jozef Hendrikus Wilhelmus (Jo) Bonn  (1939-2024)**. Geboren en getogen in Posterholt, aan de Heinsbergerweg, bleek hij al gauw iets met cijfers en getallen te hebben en zo rolde hij na zijn middelbare schooltijd en zijn militaire diensttijd de boekhouding in en ging hij bij accountantskantoor Wester in Roermond aan de slag. Dat beviel zo goed dat hij uiteindelijk in Posterholt zijn eigen belastingadviesbureau begon, eerst aan de Hoofdstraat en later aan de Heerbaan. Inmiddels had hij Truus Smulders uit Melick leren kennen met wie hij in de zomer van 1966 trouwde en in Posterholt (Irenelaan) ging wonen. Graag ging hij in de zomer met zijn vrouw en zijn twee kinderen (Richard en Mireille) op vakantie, eerst nog in eigen land, maar later ook wat verder weg, het liefst naar de bergen. Ook op sportief gebied was hij actief, als voetballer en later vooral als volleyballer. Daarnaast was hij nog als koorzanger actief, eerst in het parochieel avondwakekoor en later als lid van het Posterholts Gemengd Koor (PGK). Omdat hij zich naarmate hij ouder werd steeds bewuster werd dat het leven uit meer bestond dan alleen werken, deed hij begin 1995 zijn kantoor van de hand. Sindsdien ontpopte hij zich steeds meer als een levensgenieter en woordkunstenaar, iemand die graag een voordracht mocht houden als de gelegenheid zich voordeed. Aan zijn mooie leven kwam een einde toen hij anderhalf jaar geleden met zijn gezondheid begon te sukkelen. Hij bleek een ernstige ziekte onder de leden te hebben waarvan hij niet meer genezen zou. Vooral de laatste twee weken ging zijn gezondheid zienderogen achteruit. Een hartinfarct deed hem nog in het ziekenhuis belanden waar er op zondagmorgen 17 maart j.l. toch nog onverwacht snel een einde aan zijn leven kwam. Na de uitvaartmis volgde in Roermond de crematie.

Wit U ons financieel ondersteunen? Bij voorbaat dank!

Herkenbosch: NL 52 RABO 0121 402 088 t.n.v. kerkbestuur St. Sebastianus

Melick: NL 40 RABO 0133 000 400 t.n.v. kerkbestuur St. Andreas

Montfort: NL 39 RABO 0134 704 126 t.n.v. kerkbestuur H. Catharina

St. Odiliënberg: NL 79 RABO 0138 1180 00 tnv kerkbestuur HH. Wiro, Plechelmus en Otgerus

Posterholt: NL 06 RABO 0142 301 760 t.n.v. kerkbestuur St. Matthias

Vlodrop: NL 10 RABO 0154 600 512 t.n.v. kerkbestuur St. Martinus

Tot slot

Aan- en afmelding voor deze nieuwsbrief kan via: clustersecretariaat@roerkerken.nl

Jos. L'Ortye (Posterholt), pastoor, tel. 40 12 21 - pastoor@roerkerken.nl

Paul Hamans (St. Odiliënberg), assistent, tel. 527 825 - p.hamans@roerkerken.nl

Gerard Sars (St. Odiliënberg), diaken, tel. 537 765 - g.sars@roerkerken.nl

Rim Mom (Montfort), diaken, tel. 542 154 - r.mom@roerkerken.nl

Bert Venner (Roermond), diaken, tel. 320 215 - b.venner@roerkerken.nl

Lian Overbeeke (Posterholt), catechiste, tel. 06 – 526 20 245 - l.overbeeke@roerkerken.nl

Parochiebureau Herkenbosch (momenteel vacant), tel. 520 672 - sebastianus@roerkerken.nl

Parochiebureau Melick (Marie-Anne Geraedts), tel. 537 965 - andreas@roerkerken.nl

Parochiebureau Montfort, tel. 543 127 - catharina@roerkerken.nl

Parochiebureau St. Odiliënberg (Marlou Roeleveld), tel. 531 384 - otgerus@roerkerken.nl

Parochiebureau Posterholt (Lilian Peters), tel. 400 275 - matthias@roerkerken.nl

Parochiebureau Vlodrop (Marjon van der Beek), tel. 401 207 - martinus@roerkerken.nl